

ALLAH'IN AZABINI KALDIRAN AMELLER*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili dinleyiciler!

Cumanız mübarek olsun!.. Allah bu güzel günün içinde saklı olan mükâfatlardan, ikramlardan cümlelerinizi istifade ettirsin. Cuma gününün hayrına, bereketine cümlelerinizi nâil eylesin... Nice cumalara sıhhat ve afiyetle ulaşmanızı nasib eylesin...

a. Sabır da, Şükür de Sevap Kazandırır

Biliyorsunuz, bu dünya bir dâr-ı imtihandır. Dünya hayatı bir imtihan hâlidir. Biz burada, bu dünyada ömrümüz boyunca yaşıyoruz ama, bu yaşamın oturması, kalkması, uyuması, uyanması, kazanması, harcaması, sevinmesi, gülmesi, ağlaması, üzülmesi, hepsi bir imtihandır. Hayatın olayları karşısında bizim takınacağımız tavır ile, biz Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rızasını kazanırız; ya da cezaya müstehak bir duruma düşebilir bir kul... Bu durumdan Allah'a sığıyoruz.

Bir insanın ömrü boyunca, bu ana hakikati daima göz önünde tutması ve bütün işlerini bu ana düşüncenin, ana büyük hakîkatin ışığında tanzim etmesi, davranışlarını ona göre düzenlemesi uygun olur.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Şimdi biz dünya hayatında çeşitli olaylarla karşılaşılıyor. Bu olayların bir kısmı, büyük kısmı hattâ, istatistik yapılsa, aslında sevindirici olaylardır. Ömrümüz mutlulukla geçer büyük ölçüde... İnsanların çoğunluğunun, sayı olarak büyük bir kısmının ve bir insanın kendi ömründe de zamanın büyük kısmının mutlu geçtiğini kabul etmemiz lâzım! Allah'ın nimetiyle geçiyor.

Sıhhat ömrümüz boyunca umûmî bir durumdur, hastalık ârizî bir durumdur. Sıhhatli olarak, sağlıklı olarak uzun yıllar yaşıyoruz da, bazı zamanlarda hastalanıyoruz. Ama hastalık bizim gözümüzde büyüyor; sanki bütün ömrümüz hastalıkla geçmiş gibi, böyle bir duyguya kapılıyoruz.

Ama doğru olarak düşünecek olursak, istatistik noktasından, zamanlama bakımında teraziye koyup tartacak olursak, mutluluklar çok fazladır, Allah'ın nimetleri çok fazladır, sıkıntılar azdır.

Tabii, kullarının her birinin imtihanının başka başka geldiği de muhakkak. Biz genel ölçüler içinde söylüyoruz. Esas itibariyle nimetlere mazharız. Nimetlere mazhar olduğunuz zaman ne yapmamız lâzım?.. Bu nimetin bizim yaratan Rabbimiz'den geldiğini bilmemiz lâzım. Meyvaları biz mi öldürüyoruz?.. Sıhhati biz mi kendi vücudumuza sağlıyoruz?.. Aklımızın, yüzümüzün kulağımızın, konuşmamızın mükemmelliği, sıhhatimizin tamlığı bizden değil... Bizim dışımızda bir olay. Allah'ın bize verdiği bir şey.

Çevremizdeki hava, su, manzara, meyveler, yiyecekler...

Bunlar hepsi Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin ikramı.

Tabii bu biz bu ikramlara bir imtihan olarak aslında muhatap oluyoruz, mazhar oluyoruz. Allah bize nimet veriyor. Niçin?.. “Bakalım şükredecek mi kulum?” diye. İşin aslı bu... İmtihan dünyasında nimetlerle karşılaştığımız zaman, bunu bize Allah'ın gönderdiğini bilmeliyiz, Mün'im-i Hakîkî'yi bilmeliyiz ve ona şükretmeliyiz, hamd etmeliyiz.

Biliyorsunuz dünyada centilmen insanlar, kibar insanlar, birbirlerinden küçük bir jest gördükleri zaman dahi, hemen:

“—Teşekkür ederim!” diyorlar.

Biz de çocuklarımızı öyle yetiştirmeğe çalışıyoruz.

“—Teşekkür ederim!.. Teşekkür ederim!” diyen şekilde yetiştirmeğe çalışıyoruz.

Tabii bu teşekkür, Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne karşı her nimetinde olması lâzım! Elhamdü lillâh, çok şükür yâ Rabbi ki, bana sıhhat verdin, afiyet verdin, huzur verdin, sağlık verdin, hayırlı evlât verdin, güzel iş verdin, temiz kazanç verdin... El-hamdü lillâh dünyanın güzel bir yerinde yaşıyorum... El-hamdü lillâh sulh ve sükûn içindeyim... gibi binlerce, milyonlarca, milyarlarca nimetin içindeyiz. Bunlara hamd etmemiz, şükretmemiz, bunların nimet olduğunu bilmemiz ve gönderenine teşekkür etmemiz gerektiğini bilmemiz lâzım! Bu bir...

İkincisi: Bazen de sıkıcı olaylar başımıza geliyor. Meselâ, hastalık gibi... Ama hastalık sıkıcı bir olay olmakla beraber, sonuç itibarıyla insana büyük sevap kazandırdığı için, aslında o da bir sevap kaynağı, mükâfât kaynağı... Peygamber SAS Efendimiz bir hadis-i şerifinde onun için buyurmuş ki:

“—İnsanlar, hasta olan insanların ne kadar büyük mükâfâtlara nail olduğunu, ne kadar büyük dereceler kazandığını, ahirette ne kadar yüksek mertebeler bulacağını bilselerdi, doğrusu sıhhatli olmak değil de hasta olmayı temenni bile ederlerdi.”

Tabii, hasta olmayı temenni etmek yok. Çünkü Allah-u Teâlâ Hazretleri nimetleri, sağlıklı iken de insana verebilir, cennetin nimetlerini sağlıklı iken de bir insan kazanabilir. Biz hem sağlığı isteriz, hem de cenneti isteriz.

Fakat bazen insanın başına hastalık geliyor, o zaman ne yapması lâzım?.. Sabretmesi lâzım, şikâyet etmemesi lâzım, dikkat etmesi lâzım, konuşmasına, duygularına hakim olması lâzım! O zaman sabrederek sevap kazanması lâzım!

Demek ki mü'minin iki tane büyük sevap kaynağı var: Nimetler geldiği zaman, nimetleri düşündüğü zaman, nimetlere erdiği zaman şükrederek sevap kazanmak... İkincisi de; belâlara, musibetlere, hastalıklara, sıkıntılara uğradığı zaman sabretmek... Eyyûb AS'ın sabrını Kur'an-ı Kerim methediyor. Peygamber Efendimiz'in nasıl sıkıntılara uğradığını, sabrettiğini, sebat ettiğini, çalıştığını, gayret ettiğini biliyoruz. Müşriklerin onu ne kadar üzdüklerini bili-

yoruz. Hattâ öldürmeğe kasedtiklerini biliyoruz. Hattâ, kendi doğduğu sevgili beldesini terk etmek zorunda bırak-tıklarını biliyoruz.

Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, hicret ettiği yerde de onu cezalandırmak veya onun başlattığı nurlu hareketi söndürmek, Allah'ın nurunu söndürmek için, nasıl ordu toplayıp da Medine'ye gittiklerini biliyoruz.

Bütün bunlara da Peygamber Efendimiz'in ömrü boyunca nasıl sabrettiğini, nasıl mütevâzi bir hayat sürdüğünü, hattâ bugünkü insanlarımızla mukayese edecek olursak; hani şu köydeki veya gecekondudaki fakir dediğimiz vatandaşlarımızın halleriyle mukayese edelim! Doğrusu Peygamber Efendimiz'in bizzat, Allah'ın en sevgili kulu olmasına rağmen ve etrafındaki sahabe-i kirâmının –rıdvânu'llâhi aleyhim ecmaîn– Allah'ın en sevgili, mübarek, sâlih, evliyâ kulları olmalarına rağmen, ne kadar sıkıntılar çektiğini okuyunca, hayretler içinde kalıyoruz.

Giyecekleri yok, yiyecekleri yok, aç kalıyorlar, sabrediyorlar... Ama Allah'a karşı ibadetlerinde, kulluklarında mükemmel bir çizgiyi aslâ bozmuyorlar. Bizim için örnek insanlar, parmakla gösterilecek, peşlerinden gidilecek, yollarına uyulacak insanlar oluyorlar. Ümmetin en yüksek tabakasını teşkil ediyorlar.

Demek ki, sabretmekle de insan sevap kazanır ve hattâ sabırla insan daha çabuk olgunlaşır. Tasavvufta da öyledir. Sabırla olan gelişme, nimetler içinde olan gelişmeden çok daha fazladır, çok daha hızlıdır, çok daha kesindir.

O bakımdan, sabır da insanın bir derece kazanma sebebidir.

Şimdi çevremizdeki olayları, bir mü'min gözüyle inceleyecek olursak, bu olayların esas itibarıyla Allah'ın bir imtihanı olduğunu biliyoruz da, yalnız bazen de bu olayların bir ceza olarak geldiği de kesin, şeksiz şüphesiz bir hakikat... Meselâ, Firavun'un başına gelen olay, sonunda uğradığı ceza, onun tanrılık davasına kalkmasından kaynaklandığı kesin...

Nuh kavminin başına gelen tufan belâsı, cezası, Nuh AS'a o kavmin âsi olması, söz dinlememesi; hattâ Nuh AS'a kötü gözle bakması, onunla alay etmesi, ciddîye almamasının sonucunda Allah-u Teâlâ Hazretleri tufanla cezalandırmış.

Ad kavminin, Semud kavminin cezalarını biliyoruz. Fert olarak bazen, Allah'ın bazı insanlara, kâfirliği dolayısıyla, kâfir olduğu için nasıl yıldırımlar yağdırdığını, tepelediğini, kahrettiğini, mahvettiğini biliyoruz.

Peygamber SAS Efendimiz'e ezâ, cefâ eden müşriklerin, sonunda nasıl cezalarını ve belâlarını bulduklarını biliyoruz.

b. Günahlar Rızkı Azaltır

Demek ki, dünyadaki olayların bir kısmı da Allah'ın belâsı ve cezâsı olarak, kulun işledikleri çirkinliklerin karşılığında, kendi başına ördüğü çorap olarak geldiği de muhakkak...

Onun için, Peygamber SAS Hazretleri bir hadis-i şeriflerinde buyuruyor ki:¹

إِنَّ الرَّجُلَ لَيُحْرَمُ الرَّزْقَ بِالذَّنْبِ يُصِيبُهُ

(حم.ن.ه.ع.حب.طب.ك.ض.عن ثوبان)

RE. 98/7 (*Inne'r-racüle leyuhramü'r-rizka bi'z-zenbi yusîbuhû*) “Kişi bazen işlediği bir günahtan dolayı, bulaştığı bir günahtan dolayı rızkıdan mahrum kılınır.”

Rızkıdan mahrum olur. Neden?

“—Günah işledin de ey kulum, onun için ben senin rızkını şimdi ceza olarak kesiyorum; mahrum ol da, anla bakalım o günahı işlemenin ne kadar fenâ olduğunu!..” der gibi bir ilâhî ceza ya uğrayabiliyor.

¹ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1334, no:4022; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.277, no:22440; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.153, no:872; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.670, no:1814; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.100, no:1442; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.258, no:10233; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.115, no:1001; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *el-Ukûbât*, c.I, s.56, no:64; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.29, no:86; Hünîd, *Zühd*, c.II, s.491, no:1009; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XIV, s.366; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.15, no:251; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.256; Tahavî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VII, s.93, no:2606; Rûyânî, *Müsned*, c.II, s.223, no:608; Sevban RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.744, no:16611; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.263, no:700; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.VII, s.288.

Hayatımızdaki olayları da biz şöyle bir ibret gözüyle, hikmetli bir insan bakışıyla, bilge bir insan bakışıyla inceleyecek olursak, çevremizdeki insanların başına gelen olayları dâimâ görürüz.

Falanca adamın başına bir şey geldiği zaman, komşumuzdan veya gazetelerde okuduğumuz bir olaydan, deriz ki meselâ:

“—Haa, bak ettiğini buldu işte, gördün mü?.. ‘Çalma kapısını, çalarlar kapını!’ derler. İşte bak belâsını, cezasını çekti. İlâhî adalet tecellî etti, sonunda o haksızlığı yapan belâsını buldu.” filân diyoruz.

Demek ki bazen olaylar da, insanın kendisinin Allah’a karşı kulluğundaki kusurdan kaynaklanıyor.

O halde bizim ne yapmamız gerekiyor?.. Tabii, eğer kusurlu bir halimiz varsa, kendimizin kendimizi kontrol etmesi gerekiyor. Buna oto-kontrol deniliyor veya kendi kendisini kritik etmesi, oto kritik deniliyor. İnsanın kendi haline bakması ve kendisinin halini değerlendirmesi...

Bu tabii çok normal olmayabilir. İnsanlar kendisi hakkında objektif düşünmeyebilirler. Onun için, genel olarak rûhî terbiyede bir mürşid-i kâmile teslim olunuyor ki, o nefsinin ayıplarını ona gösterecek ve onlardan dönmesini sağlasın.

Çünkü dışarıdan bakan, hele bu konuda uzman olan, derin uzman olan bir insan, tabii bu olayları daha iyi bildiği için; nefsin oyunlarını, hilelerini, şeytanın hilelerini bildiği için daha güzel

tavsiyelerde bulunur. En iyisi tabii, böyle bir mürebbîye, bir büyük muallime, bir mürşid-i kâmile teslim olmak diye söylemiştir kitaplarımız.

Bir üniversite profesörü, Teknik Üniversite’de okumuş olan bir profesör tanıdığımız [Osman Çataklı] diyor ki... Tasavvufa nasıl intisab etmiş?.. İlkönce Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Hazretleri’nin (KS), Maarif Klasikleri arasında çıkan Mesnevî tercümesini okumağa başlamış. Orada bir noktaya gelmiş ki, Mevlânâ Hazretleri orada, kitabının içinde, *Mesnevî*’de diyor ki:

“—Azizim, ey müslüman! Eğer aklın varsa, bir mürşid-i kâmilin eteğine yapış!”

Onun üzerine, o, bunu kendisine de bir nasihat olarak kabul etmiş; o zaman etrafındaki insanlara soruşturmuş, bir mürşid-i kâmil aramış, araştırmış ve sonunda selefimiz, Abdül’aziz (Bekkine) Kazânî Hocamız’a intisab etmiş. Kendisinin ağzından dinlemiştim.

Tabii, insanın kendi kusurlarını görmesi de çok büyük bir fazilettir. Kişi noksanını görmek gibi irfan olmaz. İrfanın yüksek bir derecesidir ama, bu dereceye herkes eremiyor. Çocuk kendi kusurunu göremez, hatada ısrar eder. Basit bir insan da kusurunu göremez, inat eder. O halde onlara yukarıdan, biraz daha otoriter bir kaynaktan, hatalarını, kusurlarını göstermek lâzım geliyor.

c. Peygamber Efendimiz'in İstiğfarı

Tamam, insan hatasını görecek, ne yapacak?.. Hatâsını görünce tevbe edecek, istiğfar edecek. Peygamber SAS hadis-i şeriflerinde buyuruyor ki:²

وَاللّٰهُ اِنِّىْ لَأَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ وَاَتُوْبُ

اِلَيْهِ فِى الْيَوْمِ اَكْثَرَ مِنْ سَبْعِيْنَ مَرَّةً

(خ. عن أبى هريرة)

(*Va'llàhi innî leestağfiru'llàhe ve etûbü ileyhi fi'l-yevmi eksera min seb'îne merreten*) “Ben peygamberken, Allah beni çok yüksek mevkiye çıkartmışken, gelmiş gelecek günahlarım olsa bile, olacak olsa bile onları affettiğini Fetih Sûresi'nde bildirmişken, Allah'a yemin olsun ki, ben de günde yetmişten fazla tevbe ve istiğfar ediyorum; Allah'tan affımı, mağfiretimi diliyorum.” diyor.

Peygamberler günah işler mi?.. İşlemez. Peygamberliğin vasıflarından birisidir, peygamberler günah işlemekten korunmuşlardır. Allah'ın sevgili kullarıdır, günah işlemezler. Ama Peygamberimiz niye tevbe ve istiğfar ediyor?..

² Buhârî, *Sahîh*, c.XIX, s.365, no:5832; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.341, no:8474; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.329, no:8770; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.438, no:639; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.115, no:10270; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.356, no:7024; Tahavî, *Şerhü Maânî*, c.IV, s.288, no:6445; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXXIII, s.205; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.188; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.476, no:2070; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.2906; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXII, s.425, no:25225.

Tabii, her yüksek makamın da, o makamın yüksekliğiyle mütenâsib âdâbı vardır. Allah'a en yakın kul olan Peygamber-i Zîşan SAS Efendimiz'in de, (*Kâbe kavseyni ev ednâ*) makamının da tabii bir edebi var, riayet ettiği yüksek edebler var. Kur'an-ı Kerim'de Mi'rac olayı anlatılırken;

مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَى

(النجم: ١٧)

(*Mâ zâğa'l-basaru ve mâ tağâ*) [Gözü kaymadı ve sınırı aşmadı.] (*Necm, 53/17*) buyruluyor. Peygamber Efendimiz'in Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzur-u izzetine vâsıl olduğu, kabul olunduğu zaman, ne kadar güzel bir edeble hareket ettiğini, Allah'ın nasıl sevgisini kazandığını bu ayet-i kerime bildiriyor.

Demek ki, her yüksek makamın edebi olduğu için, tabii o kendi edebine göre düşünüyor. Çok mütevâzi olduğundan ve haklı olarak, aynı zamanda bir gerçektir, şek ve şüphe yoktur:

سُبْحَانَكَ مَا عَبَدْنَاكَ حَقَّ عِبَادَتِكَ يَا مَعْبُودَ

(*Sübhâneke mâ abednâke hakka ibâdetike yâ ma'bûd!*) “Yâ Rabbi, seni tesbih ederim, sana hakkıyla ibadet edemedim!” buyurduğu da rivayet ediliyor.

Hiç bir kul Allah'a hakkıyla ibadet edemez. Çünkü, her şeyimiz Allah'tan olduğu için, her an ibadet halinde olmamız lâzım! Her an ibadet ve tâatte bulunmak da kolay değil... Bir de ibadeti kaliteli yapmak kolay değil... Ne kadar kaliteli

yapılsa da beşer olduğu için, en yüksek kaliteye göre, ufak tefek yine bir takım eksiklikler olabileceğinden, Peygamber Efendimiz dahi günde yetmiş defa, yüz defa istiğfar ettiğini bildiriyor.

Bu ne demek?..

“—Ben peygamberken böyle yapıyorum, siz de bu edebe riayet eyleyin! Kendinizi kontrol edin, Allah’tan af dileyin!” demek.

İnsan tevbe ve istiğfar edince, Allah’tan af dileyince, sevgili Akra dinleyicileri, Allah affediyor. Hattâ bir müjdeli hadis-i şerif var: ³

مَنْ أَذْنَبَ ذَنْبًا فَأَوْجَعَهُ قَلْبَهُ غَفَرَ

اللَّهُ لَهُ ذَلِكَ الذَّنْبِ وَإِنْ لَمْ يَسْتَغْفِرْ

(كر. عن عبد الله بن عمرو)

(*Men eznebe zenben feevci’hu kalbehû*) [Kim bir günah işler de, kalbine bir yanma, içine bir pişmanlık düşerse; (*gafera’llàhu zâlike’z-zenbi ve in lem yeştâğfir*) daha istiğfar etmeden Allah o günahı affeder.]

Yâni, “Bir kul hatasını anlasa, Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne karşı yaptığı işin doğru olmadığını sezse, içine pişmanlık düşse, kalbine bir yanma düşse; ‘Ah, ben niye bu işi yaptım?.. Allah’ın hoşuna gitmeyecek, hatalı olan, günah olan bir işi yaptım...” diye içine pişmanlığın ateşi düştüğü zaman, acısını gönlünde hissetmeğe başladığı zaman, daha diline getirip de, ‘Affet beni

³ İbn-i Asâkir, *Mu’cem*, c.II, s.241, no:1596; Abdullah ibn-i Amr RA’dan.

Allahım!.. Estağfiru'llàh el-azîm...' diye diliyle söylemeden, Allah onu affeder." buyruluyor.

Biliyoruz ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri insanların gönüllerine bakıyor. Gönüllerinden geçen duyguları da biliyor ve onlara göre, niyetlere göre insanı değerlendiriyor.

Demek ki, ilkönce hatalı olup olmadığımızı devamlı kontrol altında tutmalı ve uyanık bir müslüman olmalıyız. Hatamız varsa, derhal dönme-
liyiz. Dönmeye tevbe deniliyor Arapça'da... Affımızı, mağfiretimizi istemeliyiz. Ona da istiğfar deniliyor. Tabii, ondan sonra kendimizi düzeltip, iyi bir kul olmağa gayret etmeliyiz.

d. Allah'ın Sevdiği Kimseler

Bir başka hadis-i şerif var, tevbenin ne kadar güzel olduğunu, ne kadar tesirli olduğunu gösteren; İmam Beyhakî'nin Enes RA'dan rivayet etmiş olduğu bir hadis-i şerif karşımda... Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:⁴

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ إِنِّي لَأَهْمُّ بِأَهْلِ الْأَرْضِ عَذَابًا
فَإِذَا نَظَرْتُ إِلَى عُمَارِ بُيُوتِي وَ الْمُتَحَابِّينَ فِيَّ وَ
الْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ صَرَفْتُ عَذَابِي عَنْهُمْ

(أبو الشيخ، هب. وابن النجار عن أنس)

⁴ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.82, no:2946 ve c.VI, s.500, no:9051; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.61; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.165, no:4436; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.968, no:20343; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.VIII, s.284, no:7308.

RE. 94/3 (*İnna'llàhe teâlâ yekùl*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri bu- yuruyor ki:

(*Innî leehümmü bi-ehli'l-ardı azâben*) Ben yer- yüzündeki ahaliye, insanoğluna, yaptıkları ku- surlardan dolayı azab etmeye davranıyorum, himmet ediyorum, yâni öyle bir şeyi düşünü- yorum. (*Feizâ nazartü ummâri büyûtî*) Benim mescidlerimin müdâvimlerini, onları mânevî bakımdan imar eden âbidleri, ibadet ehli ha- lis muhlis müslümanları gördüğüm zaman; (*ve'l- mütehâbbîne fiyye*) benim için birbir- leriyle samîmî dostluk kuran mü'minleri, o sı- cak kardeşlik duygusu içinde gördüğüm zaman; (*ve'l-müstağfirîne bi'l-eshâr*) gecenin sonla- rında, seher vakitlerinde, herkes uykuda iken, uykusunu bölüp kalkıp, abdest alıp da, ‘Aman yâ Rabbi!’ deyip gözyaşı döküp, tevbe ve istiğ- far edenleri gördüğüm zaman; (*saraftü azâbî anhüm*) o düşündüğüm azabı onlardan kaldırır- yorum. Yâni, onlara azab etmeyi düşündüğüm halde, bu iyi insanları görünce vaz geçiyorum.” buyuruyor.

Demek ki aslında, sevgili dinleyiciler; hani geri- cilik diyorlar, müslümanları bazı şekillerde kötü göstermeğe çalışıyorlar, karalıyorlar, aleyhinde yazıyorlar, çiziyorlar ama; işin aslında, dünya- da insanların azab görmemesinin, huzur içinde yaşamasının mânevî sebebi, o mescidlerdeki ibadet eden mübarek insanlar, o samîmî bir- birlerini seven müslümanlar; o geceleri kalkıp da seccadesinde gözyaşı döküp, tesbih çekip,

Allah diyen aşık-ı sâdıklar... Yâni, onların yüzü suyu hürmetine insanlar sağlık ve afiyet içinde yaşıyor da, yine de dindarlara kızıyorlar, dine kızıyorlar. Çeşitli ileri geri sözler söyleyenler olabiliyor.

1. Mescidleri İmar Edenler

Şimdi bu ikinci hadis-i şerife çok dikkatle bir daha eğilelim: Allah-u Teâlâ Hazretleri azab edecekken azabını kaldırıyor,

yapmıyor. Azab edecekken azab etmiyor, kullarını bağışlıyor. Kimler hürmetine?..

(Ummâri büyûtî) “Benim evlerimi imar eden insanlar hürmetine...” diyor Allah-u Teâlâ Hazretleri. Allah’ın *(büyûtî)* “benim evlerim” dediği nerelerdir?.. Mescidlerdir. Mescidler Allah’ın evleridir. Ne güzel!.. Yâni biz mescide gittiğimiz zaman, sevgili dinleyiciler, ne güzel bir şey oluyor. Ne yapmış oluyoruz?.. Allah-u Teâlâ Hazretleri’ni evinde ziyaret etmiş oluyoruz. Ne kadar hoş bir şey!..

Hani insan, sevdiği yüksek bir şahsiyetin konağının kapısına gitse, sarayına gitse, kapıdan kabul olsa, huzura alınsa, ne kadar memnun olur!.. Biz de Allah-u Teâlâ Hazretleri’ni, el-hamdü lillâh istediğimiz zaman ve en aşağı günde beş defa ziyaret ediyoruz. Ezanlar okunup da bir de bize davet oluyor. “*Hayye ale’s-salâh!.. Hayye ale’l-felâh!..*” diye minarelerden müezzinlerle, hoparlörlerle Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi evine kendisi davet ediyor. Ne kadar büyük bir şeref!..

O davet kaçırılır mı?.. Allah kullarını evine davet ediyor: “Gelin bakın benim evime!” diye kapılarını açıyor. Ve Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin evleri ne kadar güzel ki, kapılarında bekçiler yok, engellemeler yok, hüviyet kontrolleri yok, aramalar taramalar yok, protokol yok... İnsan samîmî olarak Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin evine gidiyor. Orada cân ü gönülden Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne ibadet ediyor.

Hadis-i şerifte ibadet edenler demiyor da, (*ummâr*) diyor, yâni mescidleri imar eden kişiler demiş oluyor. Buradan anlıyoruz ki, mescidlerin mâmur olması, imarlı olması, şen olması, içinde cemaatin olmasından dolayıdır.

Düşünelim ki, çok basit yapılmış bir çadır veya baraka, veya çardak bir mescid... Öyle düşünelim! Hani köylü çok fakir olduğundan, kendisine bir çardak yapmış, mescid olarak orayı kullanıyor diyelim. Çok basit... Ama içinde cemaati çoksa, o zaman orası mâmur oluyor; yâni bakımlı, imarlı, süslü, zînetli oluyor. Neden?.. Cemaat var, cemaat onu zînetlendiriyor, mâmûre haline getiriyor.

Bu çok önemli bir şey... Allah’ın mescidlerine gidilmediği zaman da, mescidler harab olmuş oluyor; isterse betondan yapılmış olsun, isterse duvarları nakışlarla, altın yıldızlarla süslenmiş olsun...

İyi güzel ama kapısı gayet güzel, kıymetli tahtadan oyulmuş, çok kıymetli ceviz bir kapısı, minberi çok kıymetli ama, içinde hiç insan yok...

Demek ki, bu cami maddeten ne kadar mâmur gibi görünse, aslında harabedir. Neden?.. İçinde cemaat yok...

O halde, semtimizdeki camileri harabe haline getirmek vebalini de yüklenmeyelim! Değil mi sevgili dinleyiciler?.. Sen evde namaz kıldığın zaman, camiye gitmediğin zaman, o camiyi adetâ harab etmiş oluyorsun, yerle bir etmiş oluyorsun. Çünkü içinde namaz kılan insan olmuyor.

Sen ona gittiğin zaman, sen o camiyi imar etmiş, bakımlı hale getirmiş, süslü, zînetli hale getirmiş oluyorsun. Tabii bu, bizim içimizde ibadethane sevgisi olmasına bağlı... Ve bir insanın gönlünde ibadethane sevgisi varsa, ibadeti ni gidip camide yapma aşkı ve şevki varsa, onun hakkında çok müjdeli hadis-i şerifler var.

Allah-u Teâlâ Hazretleri öyle mescid aşıklarına, ibadet aşıklarına, kıyamet gününde Arş-ı A'lâsının gölgesinde nurdan minberler verecek, orada oturacak, mahşer gününün sıkıntılarına onlar uğramayacaklar.

O halde, öyle insanlar olmağa gayret edelim! Çevremizdeki mescidleri mâmur turalım, cemaatsiz bırakmak sûretiyle harabe haline getirmeyelim!..

2. Allah İçin Birbirlerini Sevenler

Allah'ın sevdiği kimselerin ikincisi kimlermiş ki, onların hürmetine azabı çekiyor, kaldırıyor, yapmıyor: (*El-mütehabbîne fiyye*) “Benim için

birbirleriyle muhabbet eden, birbirleriyle arkadaş ve dost olan kişileri gördüğüm zaman, azabdan vazgeçerim.” buyuruyor ikinci olarak.

Bu nedir?.. Bu da o kadar önemli bir şey ki, muhterem kardeşlerim! Yâni biz müslümanlar, o kadar kolaydan Allah'ın rızasını kazanabiliriz ki, o kadar büyük sevapları kolaylıkla alabiliriz ki, o kadar yüksek makamlara kolaylıkla çıkabiliriz ki... Ama ah dinimizin inceliklerini bilsek, İslâm'ı doğru tanısak...

Bakın İslâm'ı biz de doğru tanımıyoruz. İslâm'ı biz doğru tanımayınca, çevremizde İslâm'dan uzak yaşayan insanlar da tanımadığından, İslâm'a düşman gözüyle bakıyor, İslâm'ı kötü görüyor.

Aslında Avrupalıların içinde bile İslâm'ı inceleyen kimseler... Yâni sadece Avrupalı değil, Amerikalı, Asyalı, Kanadalı, Hintli, Japon; dünyanın her yerindeki gayrimüslim olan, İslâm'la henüz müşerref olmamış insanlar, İslâm'ı inceledikleri zaman İslâm'a hayran kalıyorlar. Bir takım kitaplarda böyle Avrupalı filozofların İslâm'ı nasıl methettiğini ve bazılarının da, yaşayanlarının dahi nasıl sonunda inceleyip müslüman olduklarını biliyoruz.

Ah şu İslâm'ın güzelliklerini biz de bilsek... Yâni babadan, dededen, ecdâttan, böyle soyca hep müslüman olarak gelmiş bir sülâlenin evladı olan, şu zamanda yaşayan, şu müslümanlar ah elindeki cevherin kıymetini bilse... İslâm'ın ne kadar kıymetli olduğunu bilse, içindeki güzel hükümleri bilse, başkalarına anlatsa da, kimse İslâm'a düşman olmasa...

Ben gazetecilere bakıyorum, bazı yazarlara bakıyorum; İslâm'ın bir iki meselesini öne getirip İslâm'ı karalamağa, kötülemeğe çalışıyorlar. Halbuki bu yanlış.

“—İşte cihad var!”

“—Peki, Sırlara karşı cihad etmeyelim mi şimdi?.. Saldırıyor, evimizi yıkıyor, köyümüzü yıkıyor. Biz huzur içinde yaşayalım derken, saldırıyor.”

Buyur, cihadın gereği ortaya çıkıyor.

“—İslâm'da cihad olması fenâ...”

“—İyi ama cihad olmaması, yeryüzünün fesada uğramasına sebep olur. Cihad elbette gerekli...”

Böyle yanlış şeylerle insan, çok güzel şeyleri de kötü gösterebilir. Meselâ tıbbı ele alalım. Geçen gün düşündüm, aklıma geldi. Ben şimdi elime kalemi alsam, güzelim tıbbı kötülemeğe kalksam, desem ki:

“—Aman efendim, bu doktorlar ne kadar fenâ insanlar!”

“—Niye?”

“—İğneleri alıyorlar, insanın eline, butlarına, kollarına hart batırıyorlar, kanlar çıkıyor. Elllerine keskin neşterleri alıyorlar, cart karnını yırtıyorlar. Kesiyorlar uzuvlarını... Aman bu doktorların yanına hiç yanaşmamak lâzım! Hele insanlara bir takım haplar veriyorlar, şuruplar veriyorlar. İçiyorsun zehir gibi, ağzın berbat oluyor... Aman bu doktorlar ne fenâ!” desem, herkes gülmez mi?..

Güler. Niye?.. Çünkü:

“—Kardeşim, evet bunlar böyle ama, bunların hepsinin faydası var. Bunlar olmasa, vaziyet daha kötüye gidecek. Onun için tıbbın bu gibi tedbirlerini hoş gör, sen genel yapısıyla tıbbı bak!” der.

İşte bunun gibi, insanların da müslümanlığa böyle bakması lâzım. Bu parantez içindeki konuyu nereden açtık?.. Bakın İslâm’da Allah, (*el-mütehabbîne fiyye*) buyuruyor. Müslümanların birbirlerini Allah için sevmesi ne kadar kıymetli ki, Allah azab edecekken, onlar hürmetine azabdan vazgeçiyor.

Onun için, muhterem kardeşlerim! İslâm sevgi dinidir diye, bastıra bastıra söyleyebilirsiniz. Ve birbirinizi sevmek için biraz da adım atın lütfen! Birbirinize doğru adım atın, kucaklaşın, birbirinizi sevin!

Ben şu Türkiye’nin haline bakıyorum da, ne kadar üzüliyorum bilseniz: İlerici-gerici diye bir ayrım, sünnî-alevî diye bir başka ayrım, Türk-Kürt diye bir başka ayrım, şöyle diye böyle diye bir başka ayrım... Ne lüzumu var? Allah’ın birbirini seven insanlara bu kadar mükâfatları verdiği dinimizde aşikâr iken, birbirimizi sevmek, birbirimizle dost olmak, birbirimize iyilik yapmak varken, bu düşmanlık niye?..

Yâni dostluk varken, düşmanlık niye?.. Saadet varken, mutsuzluk niye?.. Huzur içinde yaşamak varken, kavga niye?.. Sıhhatli yaşamak

varken, birbirimizi yaralayıp, öldürüp, hapse girmek, kabre girmek niye?.. Yâni insanların bunları anlaması lâzım!..

Tabii biraz da ben haklıyım gâlibâ; kendimizi kusurlu görüyorum. Anlatamamışız İslâm'ın bu kadar güzel olduğunu. Bakın, siz duyuyorsunuz, bunları anlatın! (El-mütehâbbîne fiyye) “Benim için birbirlerini sevenler.” diye Allah, o insanları da çok sevdiğini bildiriyor.

3. Seher Vakti İstiğfar Edenler

Hadis-i şerifte üçüncü olarak zikredilen: *(Ve'l-müstağfirîne bi'l-eshâr)* “Seher vakitlerinde istiğfar eden insanlar.” Onu zaten sohbetimin arasında biraz anlatmıştım. Tevbe ve istiğfâr etmek her zaman olur tabii; gece de olur, gündüz de olur ama, seher vaktinde istiğfâr etmek diyor bu hadis-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz. Seher vaktinde istiğfâr etmek...

Muhterem kardeşlerim! Seher vakti, yâni sahur vakti, yâni gecenin sonu, henüz daha sabahın vakti girmeden, imsak kesilmeden önceki zaman, kimlerin zamanıdır biliyor musunuz?.. Âşık-ı sâdıkların zamanıdır. Çünkü o zaman herkes uykudadır, hiç kimsenin kimseden haberi yoktur. Riyâ yoktur, gösteriş yoktur, şöhret âfetine bulaşmak yoktur. O zaman âşık-ı sâdıklar, Allah'ı seven o muhibb-i sâdıklar...

Muhibb-i sâdık olmak, yâni âşık-ı sâdık olmak İslâm'ın en yüksek mertebesidir. Mutasavvıflar böyle söylüyor. Tasavvufta en yüksek mertebe

aşk makamıdır. O âşık-ı sâdıklar uykudan kalkıyorlar, seccadelerine oturuyorlar, tesbihleri ellerine alıyorlar; Kur'an-ı Kerim'i okuyorlar, Allah diyorlar, *Lâ ilâhe illa'llâh* diyorlar, göz yaşları döküyorlar, yalvarıyorlar, dua ediyorlar... Ne kadar güzel! Yâni âşık-ı sâdıkların Mevlâ'sıyla, mahbûb-u hakîkî olan Allah-u Teâlâ Hazretleri'yle baş başa olduğu zaman...

Tabii Allah-u Teâlâ Hazretleri, o mübarek vakte göğün kapılarını açıyor, kendisi kullarına tâlib oluyor:

“—Ey kullarım! Haydi bakalım, içinizde âşık-ı sâdık varsa, uykusunu terk etsin, kalksın; benim divanıma gelsin, dursun, benden dilesin. İsteddiğini ben de ona vereyim!” diye, kendisinin tâlib olduğu zaman.

İşte bunu da hiç unutmayın sevgili dinleyiciler!..Evet gündüz de ibadet olur. Günde beş vakit ibadetin zamanları var. Ama gecenin ibadetinin hali ve tadı başkadır. Tatmayan bilmez. Tadan da o zevkten dolayı, herhalde bir daha onu bırakmak istemez. Size, gecelerinizi de böyle Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni zikrederek ibadet etmeyi tavsiye de ediyor hadis-i şerif.

Ben de tabii nakleden bir kimse olarak Efendimiz'in hadis-i şerifini, ben de size tavsiye ediyorum ki, böyle yapalım!.. Yâni birbirimizi Allah için sevelim! Geceleri Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne âşıkâne niyaz edelim, yalvaralım, dualar edelim! Allah'ın evlerini ibadetlerle

şenlendirelim, mâmur hale getirelim, camilerini dolduralım!.. Allah'ın yolunda yürüyelim, dinimizi öğrenelim ve hayatımızda yaşayalım ki, Allah bizi belâlardan korusun, sıkıntılardan korusun...

Bakın, Türkiye'nin başında bir sürü belâlâr var... Kendimiz şahsen mutlu olsak bile, Türkiye nâmına üzüyoruz. “Nereden geldi bu belâlâr?” diyoruz, bunların kalkması için çareler düşünüyoruz.

İşte bunun mânevî çâresi bu... Yâni sen iyi müslüman olursan, Allah'a güzel ibadet edersen, sen mü'min kardeşlerini seversen, Allah-u Teâlâ Hazretleri belâları, azabları kaldıracak; Bosna'dan, Hersek'ten, Kafkasya'dan, Keşmir'den, Filistin'den, Afrika'dan, dünyanın her yerindeki zâlimlerin zulmü kalkacak; Allah-u Teâlâ Hazretleri yeryüzüne güzellikleri hâkim kılacak... O halde, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin yolunda yürümeye gayret edelim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri, cümlemize tevfikini refik eylesin... Hakkı hak olarak görüp ona uymayı nasib eylesin... Duyduklarımızdan ibret alıp, anlayıp, dinleyip, onları uygulamayı nasib eylesin...

Tabii, nasihatten murad, nasihati tutmaktır. Hadislerin, ayetlerin inmesinden, peygamber gönderilmesinden murad da, insanların tebliğ edilen hakikatleri öğrenip onları uygulamasıdır. İslâm insana dünya ve ahiret saadetini, uyguladığı takdirde sağlayacak. O bakımdan

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin ahkâmını, dinimizin, şariatimizin ahkâmını en güzel tarzda hayatımızda, evimizde, iş hayatımızda, toplum hayatımızda uygulayalım da, Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi hem dünyada bahtiyar eylesin, güçlü kuvvetli eylesin, mutlu eylesin... Hem de ahirette sevdiği kullar olarak cennetle, cemâliyle müşerref eylesin...

Aziz ve sevgili Akra, Ak Radyo dinleyicileri! Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

06. 05. 1994 - İstanbul

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

